

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare: DUMINECA

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane " " " " pe 1/2 an . 5 " " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " " " pe 1/2 an 7 " "</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cu- vinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor.</p>	<p>Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș</p>
---	--	---

Adamclissi

(continuare)

În seria cea lungă a popoarelor resboinice barbare, care amenințau hotarele imperiului roman începând din *Moldova* până sus în *Boemia* ca și talasurile răsvrătitoare ale mării, *Dacii* au fost ajuns a fi în poziția unei prime puteri; această seminție de origine tracică, s'a înmulțit repede și locuia în *Bănat* și *Țeara românească* și *Ardealul* era grandiosul lor castel. Iuliu Caesar a voit să-i acopere cu resboiu, August i-a slăbit pe un timp prin o colonizare parțială, Domițian a purtat cu ei resbel și în fine a trebuit să se împăce cu ei asigurându-le un tribut amar simțit.

Tărie fizică, curaj împreunat cu credință neclătită în zeii lor, precum și o viclenie sêlbatică păreau, că-i fac neresistibili; prin bogățiile de aur ale *Ardealului* au fost devenit la o stare materială înfloritoare, și prin aceea, că au luat în imjlocul lor elemente romane au fost ajuns oareșcare grad de civilizațiune și au fost învățat disciplina militară și prelângă acestea toate au avut în regele lor *Decebal* un beliduce viteaz, care era condus de mari planuri și căuta realizarea lor în alianțe îndepărtate.

A fost o fericire pentru *Roma*, că după multe incurcături interne și după o serie de regenți slabi a ajuns în fruntea ei un beliduce născut, cavalerescul spaniol *Traian*, carele a prevenit încă la timp unei lovituri capitale. Și astăzi ni dă probe vii de temeinică energie, cu care s'a pregătit de atac, stêlpii de peatră ai podului construit peste Dunăre la *Turn-Severin*, eară în apropierea *Orșovei* inscripțiunea călei sparte în țermurile de stenci ale poartii de fer. Și totuși sê termină lupta de doi ani prin încheerea unei păci, care ulterior s'a comprobât de insuficientă. A fost de lipsă un nou și intensiv apel la arme, la care au fost atrase chiar și legiuni din armata dela *Rin*, pentru ca sê poată

deveni în alți trei ani domn preste contrariu. Dar apoi și sfărîmarea finală urmată în anul 107 după Cristos a fost aproape egală cu o nimicire totală. Cu sabia sa în forma secerei Decebal s'a sinucis, nobilimea de sexul bărbătesc a beut păharul cu venin, eară poporul a emigrat din țeară și o colonizațiune executată cu multă energie a stirpit și limba poporului dacic până la puținele urme, ce mai trăesc încă în idiomul român. Decursul dramei întregi încordătoare cu înfricoșata ei catastrofă ni-l înfățișează admirabila suprafață de relief, ce înfrumusează *columna lui Traian* în *Roma*. Dacă pricep eu bine enarațiunea acestui tablou, *Traian* a început resbelul a II-lea la *marea neagră*. Barbarii la locul lor îndatinat au fost trecut aici Dunărea și în asilul lor asupra valului țerei Dobrugea erau aproape sê secere victoria, precând *Traian* în momentul strimtoarei extreme a adus ajutoriul decisiv. Fapta mântuitoare în această bătălie sângeroasă va fi fost motivul, pentru care s'a așezat monumentul de triumf al întregului resbel la un loc situat în lături dela teatrul resbelului.

Brava armată, care a fost sângerată cu atâta vitejie, desteră și exercitată și în operile păcei, când pausau armele, a avut sê clădească în sudoarea feței lor acel semn de triumf. În afundul vanei dela *Enige*, în depărtare de doauă oare dela *Adamclissi* s'au deschis petrării și s'au fermecat bucăți enorme de mari de peatră de var spre uimirea populațiunei dedate numai la clădiri din lut; aceste bucăți au fost aduse și suite cu ușurință la locul ce domina împrejurimea și aci au fost clădite în o înălțime ne mai auzită. S'au deschis stabilimente de lucru, în cari ostașii au schimbat spada cu dalta, și au lucrat părțile bineprofilate ale edificiului, brturi ornamentale de un efect pompos și, pecăt au putut, relief figurative, tablouri de barbari încatusați, de diferite scene ale resbelului petrecut, în cari tablouri a fost lucrul principal reproducerea posibilă per-

fectă conștientoasă a figurei împăratului și a uniformei precum și a armaturei lor. Un despărțământ al corpului de geniu, ce nu lipsia dela nici o armată a executat clădirea verosimil după planul renumitului arhitect al curții imperiale *Apollodor* din *Damasc*, carele a luat parte în persoană la expediția resbelului și a fost zidit mai înainte mult admiratul pod peste *Dunăre*, eară mai târziu a creat în forul lui *Traian* mândria cea mai înaltă a capitalei *Roma*. Opul a fost executat cu admirabilă precisiune tehnică și terminat — ceea ce este mai remarcabil — în timp relativ foarte scurt, în decursul numai de 2 ani. El a fost dedicat în anul 109 după *Cristos* zeului resbunării, lui *Mars ultor*, al căruia sanctuar din *Roma* avea dreptul de a i-se conferi toate semnele de triumf și care era tot-de-odată templul de glorie al casei domnitoare și al armatei imperiului. De aceea serbarea terminării acestui monument s-a celebrat în 1 August ca în ziua inaugurării și serbării aceluia templu, care prin reminiscențe glorioase era ziua de onor a istoriei împăraților. Cu adânc simțită satisfacțiune vor fi trecut în revistă pretorianii și legionarii monumentul terminat, pe al căruia vârf s-a fălea numele lui *Traian* în *litere colosale* pe lângă numele zeului susnumit.

Arhitectul a avut să proiecteze o predică de victoria, ce s-a impresioneze asupra temperamentului și inimilor barbarilor și pentru retorica ei a aflat elemente existinde. Între mulțimea de monumente, prin cari anunțară popoarele anticității victoriile lor este forma cea mai simplă și mai ușor de priceput, aceea a *trofeei* de origine elenă, adevărat a timpurilor ce a urmat după *Homer*, dar totuș din cea mai veche anticitate. Ideia ei zace în închipuirile popoarelor, că sufletele celor repăușați continuă o acțiune pernicioasă. Precum se tăiau măduarele cadavrului inamicului, s-a mutilau organele genitale, pentru ca să se ia psichei — sufletului —, ce eșia din trup, puțința de a-și resbuna — și acest străvechi cannibalism nu s'a stins nici chiar în timpurile cele mai luminate, — chiar așa i-s-a răpiau cadavrului înainte de toate armamentele. La loc vizibil al câmpului de bătaie s-a rădica din petri adunate o movilă, în care s-a înfigea un par, și de care s-a pirona cruciș o prăjină, de acestea s-a cățau ca și când ar fi fost în viață armamentele prădate ale mortului, cămașa, pavêza, spada și lancea, capul parului s-a încorona apoi cu coiful celui mort. Ca o ciuhă apărătoare de paseri în agrul sămănat ca nisce furci în locul de perzare, așa s-a înspăimănțeze această fantomă de resbel și tot-de-odată s-a onoreze zeul dătătoriu de învingere, căruia drept victimă i-s-a măcelăriau prizonierii înaintea *trofeului*. Motivul unor asemenea insignii de victorie, ce le ținea de sante și inamicul și pe cari numai timpul le-a distrus, arta le-a transmis în monumente durabile de peatră și bronz, le-a potențat în diferite forme drăgălașe și le-a desvoltat mai departe mai

arare-ori în timpul Grecilor, cu atât mai mult în acela al Romanilor și din maniera Romanilor o a acceptat timpul numit al *renesansei* (renascerei), pentru ca să ni se păstreze în ornamentul acoperișelor palatelor archiducale (în *Viena*) până în timpul present. Arhitectura timpului împăraților o a folosit monumental în sensul suprem, care tinde la efecte de o teribilă mărime, cu deosebită plăcere acolo, unde avea să impresiuneze asupra barbarilor. Deși au perit trofeele cele mari falnice, ce le-a clădit *Drusus* la fluviul *Elba*, *Germanicus* la fluviul *Visula*, *Pompejus* pe un vârf al munților *Pirenei*, ce domina marea, totuș mai posedem în o ruină a turnului înalt la *Nizza* la poalele *Alpilor maritimi* (la *Turbia*) monumentul, ce l'a edificat împăratul *August* după învingerea sa reportată asupra popoarelor din *Alpi*. Arhitectul dela *Adamclissi* s'a ținut de tradițiunile acestor trofee, opul său ne dă posibilitatea de a putea înțelege o clasă iutregă de monumente perite cu totul.

Semnul învingerei era lucrul principal, arhitectura întreaga forma numai basa. Problema era de a da trofeii o formă colosală, ai asecura un postament nestrămutabil și a o așeza în o înălțime, de care nu era cu puțința, să te apropii. Ea era de regulă de o înălțime de 12 metrii, așa dar înălțimea de trei etaje ale unei case. Trunchiul îl formau dobe ovale de 2 metrii în diametru; pe acestea erau așezate 2 bucăți colosale de peatră, ce înfățișeau trupul și partea de deasupra a pavêzei, s-a încheia apoi cu așezarea coifului perdut, care avem să ni-l închipuim încunjurat de o cunună.

Mai pompos ajustată era pavêza, care era așezată peste o cămașă de solzi și reprezenta pe lângă vulturul imperial o reproducere în relief al împăratului *Traian*, cum călărind în luptă culca la pământ pe barbari. Locul, ce reprezenta fluerile picioarelor erau ferecate cu șine; lănci și standarte înfipte în umeri, toată clădirea s-a termina prin statue de barbari încătușați, cari figurau ca victime ale junghierei. Povara aceasta gigantică era postată pe un turn masiv în patru unghiuri agrămădit din bucăți colosale de peatră cioplită și pentru mai mare asigurantă a lui jur împrejur i-s-a dat un scut prin o masă turnată tare ca peatra. Construcțiunea aceasta internă în afară fu îmbrăcată cu forme ornamentale arhitectonice; în construcțiunea de jos alergau jur împrejur șapte trepte, după acestea urma un părete cilindric nu prea înalt, carele în partea lui de sus între 2 briuri înfățișa 54 de câmpuri de relief metopice și era încrestat prin o cunună încoronătoare, pe creasta zidului erau earăș reproduși barbari legați de butuci de arbori; peste acestea era așezat coperișul în forma conică crescendă format din solzi. Acest monument în perfecțiunea lui de odinioară avea în cel mai mare diametru 37 metrii, eară înălțimea lui totală împreună cu insigniile trofeii era de 32 de metri.

În o calculare înțeleaptă și cu o dibăcie extraordinară toată îmbrăcămintea de peatră se ținea la olaltă prin o legătură ascunsă de scoabe, și se părea, că este creată pentru eternitate. Numai după ce s'a rupt din peatră în peatră în mod violent această legătură de scoabe, s'a putut să se disoalve earăș în singularele ei părți găoacea artificioasă a sêmburelui masiv. Când se va fi întemplat aceasta nu se poate calcula. Numai un cutremur de pământ va fi aruncat jos trofeea încoronătoare și astfel va fi pregătit distrugerea, ce o au continuat și terminat mânilor barbarilor.

Până unde ajunge limba românească nici o legendă nu este așa de comun cunoscută și mai prețuită ca legenda împăratului *Traian*, carele este sêrbătorit ca un erou al seminției proprii. Apare paradox și absurd, ca un popor să venereze pe nimicitorul protopărinților săi, dar în acest caz venerațiunea este basată în faptele istoriei. În sinul provinciei dacice colonisate de *Traian* s'a format germenul națiunii românesce. *Adamclissi* poate fi privit de atestatul născerii ei.

Din o parte a provinciei vechi romane s'a înființat un regat liber, cu puteri noave vioae tinde statul întinerit a-și implini misiunea, și cu cât va despărți el mai rigoros otarele politice de acelea ale limbei lui, cu atâta mai iute va ajunge la deplină înflorire și bună stare.

Bucuria eruditului din *Bucuresci*, carele a introdus în literatură *Adamclissi*, o simțim și noi, anume aceea bucurie, cu care arogă acest câștig progreselor patriei sale. Ostași românesce au eliberat din cenușa seculilor monumentul, ce l'au fost clădit legionarii romani. Acel patriot, care scie să facă asemănări, va pune pe regele *Carol* în destinele *României* alături cu împăratul *Traian*. Și *Carol* a venit ca domnitoriu din străinătate în țeară; dar el nu o a cucerit cu o armată în o strâmtoare mare de rebel, ci în sbor cu persoana sa, când în 20 Maiu 1866 a sosit în țeară ca un simplu pasager al unei năi a societății de navigațiune *Lloyd*. Și el a rădicat o construcțiune ca semn monumental al activității sale, dar nu în un deșert ars de arșița soarelui, ci în singurătatea pădurei a unei mărețe văi de munte a *Carpaților*, pomposul castel dela *Sinaia*, care îmbucură pe oaspetele, ce vine dela *Adamclissi* ca și o trofee a păcei. Precum în circulațiunea eternă a lucrurilor nimic nu se repetază tot în asemenea mod, eară cele nefinibile în mod diferit, așa *Adamclissi* și *Sinaia* sunt în faptă puncte epocale de întoarcere ale istoriei românesceii.

Tradus și comunicat de

I. Bartolomeiu.

Despre beuturi

Beutura are de scop de a înlocui umezelele, ce es din corp, prin sudoare, evaporațiune și escrementele (ud și altele); și a face unele mâncări mai bune de preschimbate în părți nutritoare, a ținea sângele în stare destul de curgătoare, a excita (a întărâta) încât-va nervii spre lucrare, atât în ce privesce digestiunea (mistuirea) bucatelor, cât și în ce privesce unele arătări sufletesci.

Beuturile cele mai obicinuite sunt: apa, vinul, berea și rachiul (vinarsul).

Apa este foarte necesară pentru susținerea în stare sănătoasă a corpului nostru. Apa în corpul nostru face bucatele mai lichide, și înlesnesce schimbarea lor în sânge.

Fără apă nu se poate face nici digestiunea (mistuirea), nici hrana corpului, nici facerea de sânge, nici scoaterea din corp a materiilor nefolositoare.

Apa are chemarea a da corpului umezelele, de care are neapărat trebuință, și de oare-ce ele încontinuu se scot din corp, este de lipsă ca prin apă să fie înlocuite. La respirațiune (resuflare), la asudare, și la urinare (eșirea afară de ud), noi pierdem multă apă din corp; așa dar trebuie să introducem încontinuu altă apă în corp.

Apa mai are chemarea de a introduce în corpul nostru săruri și alte materii dizolvate întrênsa, de care noi avem lipsă la formarea diferitelor părți ale corpului. De aceea dar nu trebuie să bem apă de ploaie sau destilată, căci este lipsită de toate părțile metalice; așa dar apa cea mai bună este de isvor sau de fântână care conține materii în stare topită (dizolvate). Apa mai are și proprietatea aceea, că nu este vătămătoare omului ori cât de multă ar bea. Apa ajunsă în stomac, îndată se absoarbe de păreții stomacului și trece apoi în sânge. Ea ne recoresce, dar numai momentan, și numai atunci ne poate fi nefolositoare, când o bem fiind prea asudați și înfierbântați.

Berea este o beutura spirtoasă; luată în mică cantitate înlesnesce mistuirea prin hameiul ce-l conține; și pentru oamenii sênătoși și muncitori este o beatură nutritoare. Asemenea și pentru cei slabi este nutritoare și întăritoare. Ea este folositoare și pentru cei-ce sufer de constipație (încuere) și pentru cei-ce au un stomac slab. Berea este o beatură răcoritoare mai cu osebite în timpurile călduroase. Ea este una din beuturile cele mai vechi, și era încă cunoscută Egiptenilor și Romanilor.

Berea pe lângă că face serviciile apei, ca beatură răcoritoare, introduce în corpul nostru și materii hrănitoare, care fiind fluide foarte ușor trec în sângele nostru. Berea care are o față mai închisă este mai bogată în materii hrănitoare, de aceea se recomandă oamenilor mai slabi și carora nu pot mânca mâncări mai grele, asemenea să reco-

mândă mamelor ce alăptează pruncii. Berea de o culoare deschisă conține mai mult zahăr și acid carbonic, este foarte plăcută la beut, este răcoritoare și tot-de-odată și purgativă, adecă produce eșire afară.

Vinul este o beutură spirtoasă și se deosebesce de bere prin aceea, că conține foarte puține materii nutritoare, și nu conține materii amare — narcotice ca hameiul, ce este în bere. Vinul în general conține mai mult alcool decât berea. Afară de alcool (spirt) se mai află în vin acrimelile numite ale vinului, materii minerale ca: var, sare, magnesie, fier, taniu și altele.

Din cauza acrimelor și a materiilor aromatice vinul escită (ațăță) cu deosebire nervii stomacului și ai intestinelor (mațelor). Vinul luat moderat (cumpetat) după masă este pentru sănătatea omului un medicament. Vinul nu convine la cei cu temperament sanguinic; vinul alb este vătămătoriu persoanelor neuroase, sau la acelea, care suferă de piatră.

Persoanele palide (cari au față galbenă, slabe sau scrofuloase) trebuie să bea vin. Platon în anticitate oprea pe copii până la etatea pubertății de a bea vin. Huffland zice că, vinul luat în toate zilele scurtează viața și consumă repede puterile. El recomandă de a bea foarte puțin vin cu cât cine-va este mai tânăr; îl recomandă asemenea numai în casuri de boală și bătrânilor în mică cantitate.

Vinul întrebuițat prea des și în mare cantitate consumă repede viața; iar luat mai rar și puțin, este folositoriu. căci înlesnesce mistuirea. Se nu se bea nici odată vin după mâncări calde.

Vinul veselesce inima omului, el face pe om mai voios și mai îndrăzneț, și atunci omul își spune cele mai multe adevăruri ale inimei sale; de aceea dar cu drept vom zice: „in vino veritas,” și „Post vinum verba, post imbrem nascitur herba” (adecă: din omul, ce din vin prea mult se moaiă, es vorbele ca iarba după ploaiă).

Vinul nou nefiert (mustul) este vătămătoriu organelor mistuirei.

În fine știindu-se că întrebuițarea la masă a ajuns ca o regulă, de aceea nu vom mai zice nimic contra; de aceea dar trebuie a se lua în cantități moderate, căci în urmă în loc să facă un efect folositoriu, ruinează sănătatea chiar și averea, căci eată ce zice și Cartea proverbelor lui Solomon: „Celui ce îi place a-și petrece cu vinul, în curțile sale lasă ocară” (Pror. Solom. 12, 12). „Bucuria inimei și veselia sufletului este vinul când se bea la vreme cu măsură.” (Isus Sirac 40, 22)

Vinul luat în cantități mari grăbesce consumația vieții, căci s'a văzut, că nici odată beutorii de vin nu au ajuns la adânci bătrânețe.

Prof. Dr. Elefterescu

Corespondențe

I

Din jurul Gataiei, la 4 Februarie 1895.

Alegerea de învățatoriu la școala rom. gr. or. din Gataia s'a efeptuit în 29. Ianuarie a. c. sau în duminica „fiului retăcit.”

P. O. D. Administrator protopresbiteral Mihaiu Juica conform avisării Sale oficioase sau prezentat precis la 8 oare a. m. în comună, a purces la școală și în fața comitetului parohial a censurat lista membrilor sinodului parohial precum și recursele intrate la postul învățătoresc din comuna susnumită.

După aceea am mers în corpore la biserică, s. liturgie împreună cu invocarea Duhului sânt s'a sêvêșit prin P. O. D. Administrator, care de după vocea lui sonoră și răspunsurile bineînțelese se ascultă cu mare plăcere și căldură. Ceremoniile liturgiei le-au esecutat elevii școlari din loc, conduși de învățatoriul lor substituit Dimitrie Bulgea a căror voce îngerească încălzia inimele ascultătorilor.

Biserica spațioasă și mândră era îndesuită de creștini, bărbați, femei și tinerime încât se cunoștea o zi de mare sêrbătoare; au fost și oaspeți streini feluriți, dintre carii am cunoscut pre d. d. Alex. Petroviciu paroh în Stamora-română, pre Ioan Gêrbașiu învățatoriu pensionat în Morava și Vasilie Ciuta învățatoriu în Jebel, carele cu vocea sa plăcută au cântat în strană: „Fericiti sunt făcătorii de pace” — precum și Priceasna: „Spune-mi Doamne sfêrșitul meu.”

După finirea S. liturgii P. O. D. Adm. anunță ținerea sinodului parohial în afacerea cunoscută adaogând că din cauza frigului mare, alegerea se va efeptui în sala de învățământ a școalei, creștinii se grăbeau spre locul destinat, la care loc ajunge în fine și P. O. D. Adm. însoțit de Dl paroh local George Gașpar.

P. O. D. Adm. ca președintele sinodului parohial prin o cuvântare simbuoroasă și plină de învățături religioase și morale deșchide ședința, — se aleg doi bărbați de încredere și un notariu, se numără membrii sinodului și se constată, că din 135 de membrii îndreptățiți 95 sunt prezenți, arată că au intrat doauă recursuri și anume: a) a învățatoriului substituit D. Bulgia și b) a învățatoriului din Valeapaii I. Paliciu, apoi se candidează ambii, aducând Dl președinte sinodului la cunoștință că alegerea în înțelesul legii noastre bis. poate decurge sau cu vot nominal, sau cu aclamațiune, — eară sinodul de odată cu un glas vesel răspunde: „Noi cu aclamațiune alegem de învățatoriu pre Dimitrie Bulgia pre carele deja îl și cunoaștem.” Și așa P. O. D. Președinte proclamă de învățatoriu la școala confesională gr. or. rom. din Gataia pre D. Bulgia ales cu aclamațiune și închide ședința.

Ca de încheiere mai adaug și o surprindere cu care am fost cuprins la descrisul act, am călătorit prin destule comune de ale noastre și am cercetat și biserici destule de pe la sate, însă așa biserică veche și înfrumșetată ca cum are comuna Gataia încă n'am fost norocos a mai vedea, — altariul din lăuntru precum și despărțământul bărbătesc și femeesc sunt deardândul zugrăvite cu o pictură și auritură aleasă; — templu, Tronul Precurarei, precum și scaunul arhieresc pun pe privitoriu în uimire, de oarece așa sculptură, auritură și pictură de preț de mii și mii de fl. rar se poate vedea; pre ușa Altariului din partea dreaptă se vede inscripțiunea anului 1826, și cugetam că e anul zidirii, dară Dl paroh Georgie Gașpar mi-au dat desluciri detaile, cumcă în susdescrișul an s'au lucrat numai din lăuntru cu pictura și auritura, dară biserică e zidită sau este mai veche de peste o sută de ani; de aceea am zis și mai sus că așa biserică veche și înfrumșetată n'am mai văzut.

Școala încă se află la culme, mândră, înfrumșetată și nou zidită după sistemul și planul curentului — păreche și asemănare școalei din Gataia puține se vor afla.

De aceea se și aduce celor competenți ce li se cuvine și anume:

Onoare creștinilor dreptcredincioși din Gataia, — onoare comitetului și epitropiei parohiale, — onoare și bravului preot George Gașpar carele mai bine de 20 ani au lucrat în via Domului și ca un păstorin adevărat au condus turma cea cuvântătoare la limanul credinței.

Un martor ocular.

II

Recița-română la 19 Faur 1895.

Comuna bisericască gr. ort. Recița-română cu mare plăcere și bucurie aduce la cunoștința On. p. t. public cetitor, unele fapte vrednice de urmat.

Biserica noastră gr. ort. e un edificiu mare și frumos, ocolit cu ziduri mari și tari de peatră, la care ocol gardul din front și porțile sunt de palan din fier. Ocolul e înfrumșetat pre spesele și prin truda și îngrijirea neobositului și mult iubitorului de biserică al nostru confrate Nicolae Drăgălină cu de tot felul de flori, rënduri cu brăduleți, vara cu oleandri, pomieri cum și cu câte alte plante împodobitoare așa încât o biserică rënduită pe din afară ca aceasta, ar putea sta în oricare orașel.

În cele din lăuntru însă, era încâtva mai sărăcuță, din cauză că poporul cheltui-se foarte mult cu zidirea și obosise a mai putea face cheltueli de nou. Aceasta o vëzură nisce conlocuitori ai noștri, carii — deși nu sunt dintre cei mai avuți în comună, dar creștini cu inima la loc, — se și hotărîră a face următoarele daruri:

a) Adam Anuica vëzând lipsa de dveri (uși) la tēmplă, se puse în conțelegere cu Dl preot lo-

cal și pictorul George Marișescu, și procură dverile dela renumitul nostru sculptor Iosif Bosuloc din Bêrliște, un esemplariu, carele ar putea sta și chiar în capitala țerii sau în ori care catedrală, pe aceste pictorându-le le-a dăruit maicei noastre biserici, în preț de 220 fl.

b) Ilie Andreiu aflând lipsa unui chivot, făcu ca cel mai sus amintit, dându-l gata tot prin bravii noștri măestri mai susamintiți pre care chivot îl dăruiră maicei noastre biserici, un obiect în preț de 105 fl.

c) Nicolae Drăgălina a dăruit maicei noastre biserici o cassă verthaimiană, pre a căreia lături a lăsat a face 4 icoane vrednice de toată landa, un esemplar rar în felul său în preț de 125 fl.

Pre lângă acestea a mai făcut una cruce de peatră în comună, de o frumșeță rară ocolită cu palan de fier în preț de 385 fl., la care de atunci începând preste tot anul noaptea, ardeo lampă pre spesele și îngrijirea D-Sale.

d) Mai mulți creștini asociându-se au dăruit maicei noastre biserici: ripizi, flamuri, lampe, stihare pentru copii etc. așa, încât maica noastră biserică azi — afară de pictură — ar fi provëzută binișor, mai cu de toate trebuincioasele.

Precând am adus aceste jertfe destul de însemnate la cunoștința Onor. p. t. public cetitoriu, nu putem întrelăsa, ca și pe astă cale să aducem Onor. dăruitori în numele comunei bisericesci adēnca noastră mulțămire dorindu-le din inimă, că pân'ce vor fi la vieată, Domnul puterilor să le dăruiească cu familiile dîmpreună deplină sănătate până la adēnci și cărunte bētrânețe, dându-le norocire și sporire în toate întreprinderile Dlor; ear când atotputernicul va afla de bine a-le chema sufletul la sine, se fie jertfele lor aceste bineprimite înaintea prea dreptului judecătoriu spre dobândirea iertării păcatelor și vieței de veci.

Dee ceriul, că mai mulți creștini să urmeze āstor fapte față de maica noastră biserică — unicul liman, care prin multe ni-au trecut păstrându-ne ce avem mai scump pe lume — legea și limba.

Mateiu Bălan,
preot gr. or.

Stefan Albu,
invătătoriu.

Varietăți

Parastas. Eri, Sămbătă în 18 Februarie c., s'a ținut în biserică catedrală din loc parastas pentru odihna sufletului reposatului Arhiduce Albrecht. La serviciul divin a pontificat însuș Prea Sântia Sa Domnul Episcop Nicolae Popea, asistat de Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhimandrit Filaret Musta și preoțimea locală. La acest act din pietate pentru reposatul Arhiduce au luat parte membrii Venerabilului Consistoriu, Corpul didactic dela institutul peda-

dagogic și cel teologic și elevii acestui institut și alți credincioși de frunte. În veci amintirea lui!

Reuniunea de cântări și muzică din Caransebeș a aranjat Duminecă în ziua lăsatului de brânză un concert împreună cu o reprezentație teatrală.

Amăsurat programului s'au cântat prin corul societății „Trio“ de Porumbescu, „Ursita mea“ de Vasilescu și „Toaca“. Afară de aceste ne-a mai delectat și de astădată Doamna Lucia Barbu, care a avut bunătatea a contribui la rădicarea concertului prin cântarea „Steaua visurilor mele“ și la dorința publicului exprimată prin aplauze frenetice a mai cântat frumos „Eu mă duc codrul rămâne.“ Orice laudă ar fi superfluă. Doamna Barbu este destul de cunoscută publicului nostru.

Însă nu se poate retăcea, că prestațiunile corului — numai de curând s'au întregit prin noi membri — sub conducerea bravului conducătoriu Dl Petru Ciorogariu, ne-au surprins în mod plăcut. În deosebi țin a accentua prestațiunile corului mixt format nu de mult. Publicul, care a fost de față, cred, că nu mă poate desavua când îmi exprim părerea, că vocile frumoase ale Dșoarelor Ana Biju, Emilia Buru, Ofelia Velcu, Iuliana Gabor, Măria Pușchița, Ana Cozac, și Ana Răbăgia ne întăresc în speranță, că corul nostru are frumos viitoriu. Sperăm, că numărul coristelor se vor înmulți.

Iar încât privește executarea piesei teatrale „NOROCU 'N CASĂ“ localizată din germănesce țin să rădic cu laudă interpretațiunea Dșoarei S. Lugojan și a Dlui Ștroca căci acum pentru prima dată au încercat a păși pe scenă. Dșoara Lugojan ținând rolul fetei orfane ne-a suprins prin felul de a simți rolul ei și prin esacta reproducere a sentimentului atât în voace cât și în mișcări. În deosebi în momentele mai triste ale acțiunii pot zice, că Dșoara Lugojan au emoționat publicul, făcându-l să se transpună în situația eroinei. Ar însemna a duce apă în mare dacă am voi să lăudăm pre Dl regisor Iefta Biju. Prestațiunile lui ca regisor sânt cunoscute publicului nostru atât celui român cât și celui strein de aici.

Dl Toma a escelat și de astă dată în rolul tinerului înamorat.

După teatru au urmat joc care în ordine și în veselie a durat până după mezul nopții.

Eclipsă totală de lună. În noaptea din 10 spre 11 Martie n. va fi o totală eclipsă de lună, care va fi observată și în părțile noastre. Decursul va fi astfel: la 2 oare 53 minute luna va atinge umbra pământului nostru, la 3 oare 51 minute se întunecă de tot, la 4 oare 39 minute eclipsa își face calea de jumătate, ear la oarele 5 și 27 minute întreaga întunecime este terminată. Soarele va răsări la 6 oare 19 minute, la 6 oare 20 minute apune luna care cu 5 minute mai târziu ese cu totul din umbra pământului.

Bibliografie. *Vieța sântilor* este titlul unui op de 70—80 coale tipariu, prelucrat după autori renumiți, de

Tit Budu. Prețul opului este 4 fl. 50 cr. — Vom reveni asupra acestui op după aparițiunea lui.

— *Pădurariul* sau Principiile fundamentale ale științei silvanale cu un extras din art. de lege XXXI legea silvanală din anul 1879 în limba română se poate procura la subscribul în Bocșa-montană (Német Bogsán). — *Carol Porcolab* prim codrean.

Petrecerea din Bocșa-română. Petrecerea aranjată în 19 Februarie n. în Bocșa-română a reușit preste așteptare strălucit și scopul: înființarea fondului societății de lectură, s'a atins în mod mulțămitoriu. Dar rezultatul nici n'a putut fi altcum, dacă socotim, că petrecerea au incenat-o și au arangiat-o fruntașii comunei bisericesci și politice: ear partea concertului a grijit-o fala și mândria corurilor vocale de plugari din țeara întreagă, anume corul mixt din *Chisetu* sub conducerea neobositului diriginte părintele *Lucian Șepețianu*. Corul a sosit cu trenul la miezul nopții din 18 Februarie, și cu toate că era un ger siberian, totuși o lume de fruntași a așteptat la gară sosirea corului. Octogenariul preot Ioan Popoviciu a salutat cu toată căldura corul și pe conducătorul lui, ear mulțimea plină de bucurie și mulțumire a prorupt în resunătoare aclamațiuni. Corul a mulțumit cântând moto și întreg convoiul s'a oprit apoi la casa comunală, unde bravii Bocșeni se îmbulziau să aibă cât de mulți coriști de oaspeți. Această parte a arangiammentului asemenea a reușit deplin, ceea-ce servește spre deosebită laudă comitetului arangiatoriu și anume a Domnilor George și Ioan Vuc, comercianți și a bravului jude-comunal Petru Vêrdëu, N. Cocoșiu ș. a. Piesele de concert, precum și piesa teatrală „Cinel cinel“ au făcut o adâncă impresiune și au deslântuit furtune de aplauze și ovațiuni nesfârșite; ear monologul comic „Vlăduțul mamei“, predat de coristul I. Drăghiciu, a procurat o nespasă veselie sutelor de ascultători. În timpul pauzei mai mulți coriști au produs escelent jocul național „Călușeriul“ și au fost remunerați prin șgomotoase aplauze. Un moment frumos a mai fost manifestarea bucuriei și a mulțumirii bravilor Bocșeni pentru reaușita acestei rare petreceri romănesci. Anume Domnul deputat sinodal Ioan Marcu a mulțumit în cuvinte nimerite și bine simțite corului și conducătorului lui, Dl preot V. Nemoian în numele oaspeților mulțămesc comitetului pentru că a pus la cale așa o frumoasă petrecere română; preotul I. Popoviciu a mulțămit corului în numele Bocșei-române, ear Dl primariu P. Vêrdëu a rostit cuvinte sincere și potrivite oaspeților pentru frățeasca sprijinire. Jocul a ținut apoi până târziu în zori. Corul s'a reîntors cu trenul de dimineață spre Timișoara-Chisetu, și asemenea a fost însoțit de o mulțime de oaspeți și membrii de comitet. Impresiunea binefăcătoare a acestei petreceri și în deosebi a producțiunilor corului din Chisetu va rămânea mult timp încă neștearsă în aceste ținuturi. — *Raportorul*.

Provocare

Onoratele comune bisericesti, care nu au solvit încă până acuma abonamentul la „Foia diecesană“ atât din anii trecuți cât și pe anul curent, sînt provocate a trîmite cât mai curînd suma restantă însemnată mai jos, la administrațiunea acestei foi și adevă :

Cu 50 fl. — Banloc, Berzasca, Biniș, Brănesci, Brebul, Buchini, Cărbunariu, Chevereșul-mare, Cireașa, Clopodia, Cornea, Dezesci, Drinova, Dulcu, Forășești, Greovaț, Jidovini, Moniom, Oloșag, Povergina, Șopotul-vechiu, Tapia, Valeapai, și Zolt.

Cu 48 fl. 75 cr. — Sinersig.

Cu 47 fl. 50 cr. — Percosova.

Cu 45 fl. — Biserica-albă, Curtea, Furdia, Harmadia, Hodoș, Iabuca, Pervova, Sadova-noauă cu Slatina-mică, Srediștea-mică, Tolvadia, Valea-mare-Pogănici, Zărvești, Zorlențul-mare, și Zorlențul-mic.

Cu 40 fl. — Bolvașnița, Borloveniu-nou, Căvâran, Cebza, Jdioara, Jupănesci, Lăpușnicel, Marcoveț, Măidan, Mărul, Orșova, Petroroman, Sacoșul-unguresc, Soceniu, Tincova, Vălișoara Verciorova, Visag, și Vlaicovăț.

Cu 35 fl. — Berini, Borloveniu-vechiu, Bujor, Căpăt, Cerna, Crivina (în prot. Făget), Cubin, Făget, Folea Furluc, Globurêu, Jitini, Mutnicul-mic (școala), Petroasa, Pogănești, Sintesci, Șipet, Toplet, Tufêri Unip și Voislova.

Cu 32 fl. 50 cr. — Omor.

Cu 30 fl. — Cadar, Călnic, Cireș-Timiș, Crășma, cu filia Mal, Mehadia, Dălinești, Dragomiresci, Dubos, Gavoșdia, Hauzesci, Logoj, Logojel, Pătaș, Prigor, Putna, Răcășdia, Răchitova, Rusca-montană, Ruginosu, Sacoșul-turcesc, Scăiuș, Uliuc, și Văliug.

Cu 28 fl. 33 cr. — Vermeș.

Cu 25 fl. — Bărbosu, Bocșa-română (școala), Crivina (în prot. Logoj), Ciudanovița, Dognecea, Giulvez, Homoșdia, Iam, Opațița, Poieni, Remete-Pogănici, Rugiu, Rusca, Rusova-noauă, Șoșdia, Togir, Valcaboului, Valeadeni, și Zăgujeniu.

Cu 24 fl. 50 cr. — Herendești.

Cu 22 fl. 50 cr. — Iertof

Cu 15 fl. — Alibunariu, Bocșa-montană, Boldur, Cârpa, Comoriște, Coronini, Coșteiu (în prot. Vêrșet), Doloavo, Deliblată, Ferendia, Fizeș (școala), Gaiul-mic, Gherman, Glogon, Iersig, Juresci, Lațunaș, Ogradena, Oravița-română, Pecenișca, Petroșnița, Recita-montană, Rêtișor, Rneni-Turnul, Sasca-română, Seceni, Socolariu, Teregova, Têrnova, Têrova Uzdin, Var, Vasiova, Verendin, Voivodint, Vrăniut și Zrigibesci.

Cu 19 fl. — Icloda.

Cu 18 fl. 75 cr. — Crușoveț.

Cu 18 fl. — Bătesci.

Cu 15 fl. — Armeniș, Berliște, Bocșa-română, Bogodint, Broșteni, Bucosnița cu filia Goleț, Calina, Ciuchici (școala), Cliciova, Coșava, Doclin, Doman, Dragșina, Eșelnița, Feneș, Forotic, Gârbovet, Ghilad, Glimboca, Iamul-mic, Marghita-mare, Margina, Ofoca, Ohabamutnic, Peștere, Poiana, Prilipet, Romănesci, Rusova-veche, Secaș, Silagiu, (com. bis.), Silagiu (școala), Slatina (în prot. Bis.-albă), Solcița, Straja, Surducul-mare, Surducul-mic, Susaniu, Valeabolvășnița, și Vucova.

Cu 12 fl. — Stamora-română.

Cu 10 fl. — Agadicu, Basesci, Bichigi, Birda, Bucovet, Cacova, Caransebeș, Călnic (școala), Cărnecea, Ciclova-rom., Ciuchici, Corneareva, Cuptoare, (în prot. Mehadia), Dalci, Denta, Dubova, Ezeriș, Gherliște, Gherteniș, Gladna-rom., Globuraiova Gornaliubcova, Grebenat, Hezeriș, Honoriciu, Iaz, Jupa Jupalnic, Jurjova, Lăpușnic, Luncavița, Macoviște, Moceris, Mutnicul-mare, Nicolintul-mare (în prot. Vêrșet), Ocna de fer, Oravița-mont., Partoș, Petrilova, Plavișevița, Potoc, Prisaca, Recita-rom., Sacul, Satul-nou, Sculea, Sent-Ianoș, Sêlbăgel, Sichevița, Vărădia și Voitec.

Cu 5 fl. — pe anul curent: Apadia, Bănia, Birna, Blajova, Bogoltin, Botinești, Breazova, Buziaș Ciclova-mont., Ciuta, Coșteiu, (în prot. Vêrșet), Criciova, Cuptoare (în prot. Bocșei), Dalboșet,

Domașnea, Foeni, Fizeș, Gataia, Hitriaș, Iladia, Jebel, Jena, Luncani, Macedonia, Marga Mercina, Mircovaț, Moldova-noauă, Mramorac, Naidaș, Nădrag, Obreja, Ohababistra, Petnic, Petrovoselo, Plugova, Racovița. Ramna, Rudăria, Sarazani, Sasca-mont., Seleuș, Sêrbova, Silba, Șemlacul-mare, Șopotul-nou, Temeresci, Ticvanu-mic, Tomesci și Vranu.

Rugăm cu totdeainsul pe onorata preoțime și onoratele comitete resp. epitropii parohiale ale comunelor restante, să binevoiască a lua în considerare, că speșele tipăririi acestei foi, care are a implini o lacună adânc simțită în vicața noastră bisericască și școlară sînt considerabile și că acelea trebuie să le solvim tipografiei. Deci repețim rugarea pentru deportarea sumelor restante, după putință cât mai curînd.

Administrațiunea „F. D.“

Concurs

La școala comunală elementară din Pecinișca, cu limba de propunere română și magiară este a să îndeplinească postul de învățătoriu.

Emolumentele împreunate ca acest post sunt :

1. În bani gata 400 fl. v. a.
2. Spese scripturistice 3 fl.
3. Lemne de ars 24 metri cub.
4. Cuartir corespunzătoriu cu grădină de legumi.

Rugărilor timbrate regulat, scrise în limba magiară și adresate Înaltului Ministru de culte și instrucțiune publică, sunt de a să trimitte la comitetul administrativ al comitatului Caraș-Severin cel mult până în 13 Martie a. c.

Reflectanți au să se presinte în persoană la Magnificența Sa D-l Inspector reg. în Logoj

Învățătoriu denumit este deobligat a îndeplini și aghendele cantonale în biserică după ritual gr. or.

Pecinișca în 21 Februarie 1895.

1—2 [7]

Ilie Bujanca
primariu,

Concurs

În urmarea ordinațiunei a Magnificenței Sale Dlui Inspector reg. ung. ddto 10 Februarie Nr. 397 1895, pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala comunală elementară, cu limba de propunere română și magiară, din comuna Crușovet, să escrie „concurs.“

Emolumentele sunt :

1. Salariu 400 fl.
2. Scripturistica 5 fl.
3. 24 metri de lemne
4. Cuartir corespunzătoriu și grădină pentru legumi.

Doritorii a ocupa acest post sunt îndatorati, a-și înainta recursele în limba magiară instruate și provăzute cu timbrul necesar Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte prin comisiunea administrativă a comitatului Caraș-Severin până la 9 Martie 1895, tot-odată au a să presenta personalminte naintea Mag. Sale Dlui Insrector

Învățătoriu denumit este îndatorat a purta și cantoralul după ritual gr. or. român.

Crușovet, la 17 Februarie 1895.

1—3 [8]

În numele Scaanului școlariu
Isac Radulescu
președ. com.

Concurs

În urmarea stimatei ordinațiuni Venerab. Consist. 27/12 1894 Nr. 3770 B. a căreia se scrie concurs pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia vacantă, de a III-a clasă din comuna bisericească Vermeș, în protopresbiteratul Bogșei-montane se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Doauă sesiuni parohiale.
2. Doauă plăte parohiale.
3. Birul și stola usuată.

Recurenții la acest post, cu calificațiunea recerută au a-și trimite recursurile lor, instruate în înțelesul statutului organic și al regulamentului pentru parohii la P. O. D. protopresbiter tractual Măcsim Popoviciu în Bogșamontană.

Competenții au a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la S. biserică.

Din ședința comitetului parohial ținută în Vermeș la 10 Februarie 1895. [9] 1—3

Comitetul parohial

Aureliu Avramescu,

Ioan Nicodan,

preș. com. paroch.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: Măcsim Popoviciu, ppbiter tract.

Licitațiune minuendă

Comuna bisericească gr. or. română Iladia, protopresbiteratul Bisericeii-albe, deschide concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea unui cortel pentru doi învățători cu termen până la 19 Martie 1895, 10 oare a. m., când se va ținea și licitațiunea în s. biserică din loc, pe baza planului și a specificațiunilor de măsuri și spese aprobate de Vener. Consistoriu diecesan din Caransebeș sub 4 Faur 1895 Nrul 337 Șc.

Prețul de esclamare este 2121 fl. 30 cr. „Două mii una sută douăzeci și unu floreni 30 cr. v. a.” din care e a se subtrage suma de 408 fl. 10 cr. „Patru sute opt floreni și 10 cr. v. a.” — pentru procurarea petrei [125 fl. 20 cr.] și pentru procurarea lemnului [282 fl. 90 cr.] pre cari le procură comuna bisericească și le dă în natură.

Domnii măestrii întreprinzători vor avea să depună la mâna epitropiei vadiul de 10%.

Condițiunile de zidire precum și planul, specificațiunea de măsuri și spese și proiectul de contract se pot vedea ori și când la oficiul parohial.

Iladia în 15 Februarie 1895. 1—3 [10]

Oficiul parohial

Simeon Luca
paroh.

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățătoriu la școala comunală din Ilova, cu limba de propunere română și magiară prin aceasta se scrie concurs.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 132 fl. v. salariu în bani.
2. 4 fl. 20 cr. spese scripturistice.
3. 24 metri de lemne pentru foc.
4. Cuartir în natură cu grădină de legumi.

Recursurile bine ajustate, provăzute cu timbru, compuse în limba maghiară și adresate Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică până în 28i Februarie a. c. au a se trimite comitetului administrativ a Comitatului Caraș-Severin.

Învățătoriu numit are a implini și funcțiunile cantorale după ritul gr. or. român.

Numai astfel de recurenți se vor lua în considerare, cari se vor presenta în persoană la inspectorul regesc din Logoj.

Ilova în 16. Februarie 1895. [6] 2—3

Antistia comunală.

Concurs

La școala comunală elementară din Mehadia, cu limba de propunere română și magiară este de înlocuit postul de învățătoriu.

Emolumentele legate de acest post sunt:

1. 300 fl. în bani gata.
2. 24 metri lemne de ars.
3. Locuință naturală și grădină de legume.

Suplicile timbrate regulat, scrise în limba maghiară și adresate către Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune, sunt de a se trimite la comitetul adm. a Comitatului Caraș-Severin cel mult până în 21. Februarie a. c.

Învățătoriu numit este îndatorat a implini și agendele de cantor după ritul gr. or.

Reflecții să se prezenteze în persoană la Magnificența Sa Dl Inspector reg. de școale.

Mehadia la 27 Ianuarie 1895. [4] 3—3

Liviu Duda,
notariu com.

Gamma,
primariu.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia vacantă, de a III clasă din comuna bisericească Verendin, în protopresbiteratul Mehadii se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu anual în bani gata 200 fl. v. a.
2. Cuartir natural cu grădină de legumi.
3. Sesiunea parohială completă de 32 jugere.
4. Alte venituri mai mărunt stolare.

Reflecții la acest post, cu calificațiunea recerută au a-și trimite recursurile lor, instruate în înțelesul statutului organic și a regulamentului pentru parohii la P. O. D. protopresbiter tractual Mihail Popoviciu în Orșova, stându-le în voie, cu observarea celor dispuse în regulamentul susamintit, a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică parohială.

Verendin, din ședința comitetului parohial ținută în 1 Februarie 1895.

[5] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Mihail Popoviciu m. p. ppbiter.